

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه پیام نور
دانشکده علوم انسانی

پایان نامه برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد
رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی - مدیریت ورزشی
گروه تربیت بدنی

عنوان:

**تحلیل عاملی موانع توسعه ورزش همگانی در شرکت خودرو سازی
سایپا**

امیر کاوه پور

استاد راهنما:

دکتر لقمان کشاورز

استاد مشاور:

دکتر ابوالفضل فراهانی

مهر ۱۳۹۲

اینجانب **امیر کاوه پور** دانشجوی ورودی سال **۱۳۹۰** مقطع کارشناسی ارشد رشته **تربیت بدنی و علوم ورزشی-مدیریت ورزشی** گواهی می نمایم چنانچه در پایان نامه خود از فکر، ایده و نوشته دیگری بهره برده ام با نقل قول مستقیم یا غیر مستقیم منبع و مأخذ آن را نیز در جای مناسب ذکر کرده ام. بدیهی است مسئولیت تمامی مطالبی که نقل قول دیگران نباشد بر عهده خویش می دانم و جوابگوی آن خواهم بود. دانشجوی تأیید می نماید که مطالب مندرج در این پایان نامه (رساله) نتیجه تحقیقات خودش می باشد و در صورت استفاده از نتایج دیگران مرجع آن را ذکر نموده است.

نام و نام خانوادگی دانشجو

تاریخ و امضاء

اینجانب **امیر کاوه پور** دانشجوی ورودی سال **۱۳۹۰** مقطع کارشناسی ارشد رشته **تربیت بدنی و علوم ورزشی-مدیریت ورزشی** گواهی می نمایم چنانچه بر اساس مطالب پایان نامه خود اقدام به انتشار مقاله، کتاب، و ... نمایم ضمن مطلع نمودن استاد راهنما، با نظر ایشان نسبت به نشر مقاله، کتاب، و ... و به صورت مشترک و با ذکر نام استاد راهنما مبادرت نمایم.

نام و نام خانوادگی دانشجو

تاریخ و امضاء

کلیه حقوق مادی مترتب از نتایج مطالعات، آزمایشات و نوآوری ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه متعلق به دانشگاه پیام نور می باشد.

مهر ۱۳۹۲

تقدیم بہ:

پدر، مادر، ہمسرو و دختر کلم

اول از حمد خدا آن خالق قهار گل

دوم از نام محمد سید ابرار گل

صبح دم رقم پچینم گل ز رخسار گلش

دیدم از عکس جالش هر طرف بسیار گل

با تقدیر و تشکر فراوان از استاد راهنما جناب آقای دکتر کشاورز که با یاری، راهنمایی و دلسوزی فراوان در انتقال معلومات و تجربیات ارزشمند خود به اینجانب در کنار رابطه صمیمی و دوستانه باعث شد تا سختیها و مشکلات این پژوهش برایم سهل و آسان شود.

با تشکر فراوان از استاد مشاور جناب آقای دکتر فراهانی که با مشاوره و توصیه های راهگشای خود در طول تحقیق مرا یاری فرمودند.

با تشکر از استاد داور جناب آقای دکتر قاسمی که افتخار داشتم به عنوان شاگرد در خدمت ایشان باشم.

و با تشکر از برادر عزیزم که در انجام این تحقیق مرا دلسوزانه یاری نمود.

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تحلیل عواملی موانع توسعه‌ی ورزش همگانی در شرکت خودرو سازی سایپا بود. جامعه آماری پژوهش کلیه کارکنان شرکت خودرو سازی سایپا به تعداد ۱۱۰۰۰ نفر بود. نمونه‌گیری تحقیق به صورت تصادفی - طبقه‌ای و تعداد آن بوسیله جدول مورگان، ۳۷۵ تعیین شد. برای دستیابی به اهداف تحقیق از پرسشنامه محقق ساخته استفاده گردید. روایی پرسشنامه به تایید ۱۰ نفر از متخصصین رسید. پایایی آن نیز در یک مطالعه مقدماتی با ۳۰ آزمودنی و با آلفای کرونباخ ۰/۹۳ مورد تایید قرار گرفت. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی از جمله کلموگروف-اسمیرنوف، تحلیل عامل اکتشافی با چرخش واریماکس و فریدمن با کمک نرم افزار SPSS استفاده شد. نتایج پژوهش نشان داد به طور کلی ۸ عامل به ترتیب اولویت موانع مدیریتی، موانع امکانات و تجهیزات، موانع اجتماعی و فرهنگی، موانع فردی، موانع اقتصادی، موانع روان شناختی، موانع ترویجی و موانع بهداشتی که ۵۴/۶۳ درصد از کل واریانس جامعه را تبیین می‌کنند، موانع عدم توسعه ورزش همگانی در شرکت سایپا به شمار می‌روند.

واژه های کلیدی:

موانع توسعه، ورزش همگانی، شرکت خودروسازی سایپا

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
فصل اول - مقدمه و طرح تحقیق	
۲	۱-۱ مقدمه
۳	۲-۱ بیان مسأله
۸	۳-۱ اهمیت و ضرورت تحقیق
۱۱	۴-۱ اهداف تحقیق
۱۱	۱-۴-۱ هدف کلی
۱۱	۲-۴-۱ اهداف اختصاصی
۱۱	۵-۱ سوالات تحقیق
۱۱	۶-۱ پیش فرض های تحقیق
۱۲	۷-۱ قلمرو تحقیق
۱۲	۸-۱ محدودیت های تحقیق
۱۲	۹-۱ تعریف واژه ها و اصطلاحات
فصل دوم - ادبیات و پیشینه تحقیق	
۱۵	۱-۲ مقدمه
۱۵	۲-۲ تاثیرات فیزیولوژیکی ورزش
۱۷	۳-۲ تاثیرات اجتماعی ورزش
۱۹	۴-۲ تأثیرات ورزش بر آمادگی جسمانی
۲۱	۵-۲ موانع مشارکت در فعالیت های ورزشی
۲۲	۱-۵-۲ عامل زمان
۲۳	۲-۵-۲ علاقه
۲۳	۳-۵-۲ عوامل اجتماعی
۲۴	۴-۵-۲ وضعیت مالی
۲۵	۵-۵-۲ امکانات و تسهیلات
۲۶	۶-۵-۲ عدم آگاهی
۲۶	۷-۵-۲ مهارت و توانایی
۲۷	۸-۵-۲ مشکلات مربوط به آمادگی و سلامتی
۲۸	۶-۲ ورزش همگانی

۲۹	۷-۲ پیدایش ورزش همگانی در جهان.....
۳۲	۸-۲ مراحل ایجاد آمادگی جسمانی.....
۳۳	۱-۸-۲ مرحله آمادگی.....
۳۴	۲-۸-۲ مرحله پرورش.....
۳۵	۳-۸-۲ مرحله نگهداری.....
۳۶	۹-۲ پیشینه‌ی تحقیق.....
۳۶	۱-۹-۲ تحقیقات انجام شده در داخل کشور.....
۵۵	۲-۹-۲ تحقیقات انجام شده در خارج از کشور.....
۷۰	۱۰-۲ جمع بندی از نتایج تحقیقات.....

فصل سوم- روش تحقیق

۷۲	۱-۳ مقدمه.....
۷۲	۲-۳ نوع مطالعه و روش اجرای تحقیق.....
۷۲	۳-۳ جامعه آماری.....
۷۲	۴-۳ نمونه آماری تحقیق.....
۷۳	۵-۳ شیوه‌های جمع‌آوری اطلاعات و ابزار اندازه‌گیری.....
۷۳	۶-۳ روایی پرسشنامه.....
۷۴	۷-۳ پایایی پرسشنامه.....
۷۴	۸-۳ روش تجزیه و تحلیل آماری.....

فصل چهارم- نتایج و یافته‌های پژوهش

۷۶	۱-۴ مقدمه.....
۷۶	۲-۴ توصیف عوامل جمعیت شناختی.....
۷۶	۱-۲-۴ جنسیت.....
۷۷	۲-۲-۴ سن.....
۷۷	۳-۲-۴ وضعیت تأهل.....
۷۸	۴-۲-۴ سطح تحصیلات.....
۷۸	۵-۲-۴ درآمد ماهانه.....
۷۹	۳-۴ میانگین و انحراف استاندارد موانع.....
۸۱	۴-۴ آزمون نرمال بودن توزیع عوامل.....
۸۲	۵-۴ تحلیل عاملی.....
۸۶	۶-۴ میانگین و انحراف معیار عوامل به دست آمده.....

فصل پنجم - بحث و نتیجه گیری

۱-۵	مقدمه	۱۹
۲-۵	خلاصه پژوهش	۱۹
۳-۵	بحث و نتیجه گیری	۹۲
۴-۵	پیشنادهای کاربردی	۹۹
۵-۵	پیشنادهای پژوهشی	۱۰۰
	پیوست	۱۰۱
	منابع	۱۰۶

فهرست جدول‌ها

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲ درصد شرکت‌کنندگان ژاپنی در برنامه‌های ورزش همگانی.....	۵۸
جدول ۲-۲ نمره‌های موانع درک ورزش در بین زنان غیرورزشکار جوان و بزرگسال.....	۶۷
جدول ۱-۴ فراوانی و درصد نمونه‌ها بر اساس جنسیت.....	۷۶
جدول ۲-۴ فراوانی و درصد نمونه‌ها بر اساس رده‌های سنی.....	۷۷
جدول ۳-۴ فراوانی و درصد نمونه‌ها بر اساس وضعیت تأهل.....	۷۷
جدول ۴-۴ فراوانی و درصد نمونه‌ها از لحاظ سطح تحصیلات.....	۷۸
جدول ۵-۴ فراوانی و درصد نمونه‌ها از لحاظ سطح درآمد ماهانه.....	۷۹
جدول ۶-۴ میانگین و انحراف استاندارد موانع توسعه ورزش همگانی.....	۸۰
جدول ۷-۴ نتایج آزمون کلموگروف - اسمیرنوف.....	۸۲
جدول ۸-۴ موانع شرکت در ورزش همگانی.....	۸۳
جدول ۹-۴ موانع مشارکت در ورزش همگانی با همبستگی درونی بالاتر از ۰/۶۴۹.....	۸۵
جدول ۱۰-۴ نتیجه آزمون فریدمن.....	۸۷
جدول ۱۱-۴ رتبه بندی عوامل بر اساس بیشترین میانگین.....	۸۷

فصل اول

مقدمه و طرح تحقیق

۱-۱ مقدمه

به تعبیر بسیاری از صاحب نظران، یکی از مشکلات عمده‌ی جوامع بشری در قرن کنونی کمبود تحرک است (رمضانی نژاد و همکاران، ۱۳۸۸). استفاده از وسایل نقلیه‌ی ماشینی، پیشرفت در فناوری ساخت وسایل خانگی، فراگیر شدن رایانه و امور مربوط به آن و بسیاری موارد مشابه دیگر سبب شده است که در مجموع زمان بیشتری به صورت نشسته و غیرفعال صرف گردد. در مورد مضرات این گونه زندگی، سخن‌های بسیار گفته شده؛ از احتمال دو برابر شدن بیماری‌های قلبی-عروقی نسبت به افراد پرتحرک گرفته تا انواع از کارافتادگی‌ها و ناتوانی‌های دوران سالمندی و مرگ‌های زودرس (سیندی و همکاران، ۲۰۰۸). شاید فواید فعالیت‌بدنی منظم هم بر اکثریت پوشیده نباشد که از آن جمله می‌توان به مواردی همچون؛ افزایش طول عمر، بالا بردن سطح سلامت و بهداشت تن و روان، پیشگیری و یا حداقل کمک به روند درمان بیماری‌ها اشاره کرد (سیندی و همکاران، ۲۰۰۸). وقتی از دید جامعه‌شناسی کلان به مطالب بالا نگرسته شود می‌توان به سادگی نتیجه گرفت که وقتی ورزش در جامعه ترویج و نهادینه شود، سبب افزایش نشاط و بهره‌وری جامعه، کاهش هزینه‌های سنگین دارو، کاهش برخی بزهکاری‌ها و نابسامانی‌های جامعه همچون اعتیاد و همچنین پیشرفت ورزش کشور در سطوح بین‌المللی شود (سیندی و همکاران، ۲۰۰۸).

در اکثر کشورها (به ویژه کشورهای توسعه یافته) برنامه‌های ورزشی مختلفی را برای کودکان، نوجوانان، جوانان، بزرگسالان، کهنسالان، بیماران، زنان و مردان طراحی و توصیه کرده‌اند. از طرفی دیگر تبلیغات وسیعی هم برای شناساندن مزایای ورزش به مردم صورت گرفته است؛ به ویژه بعد از جنگ جهانی دوم جنبشی معروف به جنبش آمادگی جسمانی نقش بسزایی را در گسترش ورزش به عهده داشته است (سند تفصیلی نظام جامع توسعه‌ی تربیت بدنی و ورزش کشور، ۱۳۸۲). در کشور ما نیز تلاش‌های زیادی برای گسترش ورزش در بین قشرهای مختلف جامعه انجام شده است به طوری که در قانون اساسی کشور ما

ورزش برای مردم رایگان در نظر گرفته شده است (سند تفصیلی نظام جامع توسعه‌ی تربیت بدنی و ورزش کشور، ۱۳۸۲). یکی از بخش‌های مهم در راستای گسترش ورزش و فعالیت بدنی در سطح جامعه، ورزش همگانی است. ورزش همگانی بدون نیاز به اسباب و لوازم پرهزینه و آسان بودن اجرای انفرادی آن مورد توجه اکثریت مردم می‌باشد. برنامه‌های ورزشی همگانی می‌توانند با هزینه‌های کم اجرا شوند و به نظر می‌رسد پرداختن به آنها و تشویق مردم در این زمینه، راه عاقلانه‌ای جهت بهبود سلامت عمومی جامعه باشد (سند تفصیلی نظام جامع توسعه‌ی تربیت بدنی و ورزش کشور، ۱۳۸۲). در این راستا، کارکنان بخش صنعت از جمله‌ی افراد یک جامعه و کشور هستند که توجه به وضعیت سلامتی و تندرستی آنها و حفظ آمادگی جسمانی در این افراد بسیار مهم می‌باشد. حفظ سطح قابل قبولی از آمادگی جسمانی علاوه بر کمک به عملکرد مطلوب و حفظ سلامتی، سبب انجام وظیفه و خدمت بهتر آنها به کشور و توسعه و رونق اقتصادی می‌شود. لذا به نظر می‌رسد گسترش ورزش همگانی و تبیین هر چه بیشتر فواید آن در این نیروها یکی از مناسب‌ترین روش‌ها و راهکارها برای روی آوردن افراد شاغل در این بخش به ورزش، فعالیت بدنی و حفظ آمادگی جسمانی آنان باشد.

۱-۲ بیان مسأله

با توسعه محصولات صنعتی و تغییر شیوه زندگی مردم کم تحرکی یکی از مشکلات عمده در این کشورها شده است. چاقی یکی از عوارض کم تحرکی است که در اکثر جوامع، در حال گسترش است. در استرالیا و انگلستان شمار افرادی که زندگی کم تحرک دارند رو به افزایش است (مظفری و همکاران، ۱۳۸۴). در نیوزلند بین سال‌های ۱۹۸۹ تا ۱۹۹۷ درصد افراد چاق از ۱۱ درصد به ۱۷ درصد رسیده است (مظفری و همکاران، ۱۳۸۴). در آمریکا نیز ۲۵ درصد از زنان و ۲۰ درصد از مردان دچار چاقی هستند (مظفری و همکاران، ۱۳۸۴). در اکثر کشورهای صنعتی و پیشرفته ۶۵-۵۰ درصد جامعه،

فعالیت‌های بدنی کافی ندارند، در عین حال بخش قابل توجهی از آنان برای در پیش گرفتن زندگی فعال اظهار تمایل می‌کنند (همان مظفری و همکاران، ۱۳۸۴). هزینه مستقیم مراقبت بهداشتی از بیماران چهار بیماری ناشی از کم تحرکی (قلبی - عروقی، سکته، دیابت و سرطان روده بزرگ) ۱۵۲ میلیون دلار در سال برآورد شده است. با صرف این هزینه برای ایجاد تحرک در مردم می‌توان به نتایج مطلوب‌تری دست یافت (سند تفصیلی، ۱۳۸۲).

در این بین اشاعه و توسعه‌ی ورزش همگانی یکی از روش‌های مهم و کارآمد برای گسترش ورزش و فعالیت بدنی در بین اقشار مختلف جامعه است. اجرای ورزش همگانی نیاز چندانی به اسباب و لوازم پرهزینه و نیز امکانات و تأسیسات خاصی ندارد. این شکل از فعالیت‌های ورزشی با توجه به اجرای آسان و انفرادی آن، مورد توجه اکثریت مردم می‌باشد (مظفری، ۱۳۸۴). به علاوه، اجرای برنامه‌های ورزشی همگانی هزینه‌های مالی بسیار کمی را به دنبال دارد و به نظر می‌رسد توسعه و گسترش آنها و تشویق مردم در این زمینه، راه عاقلانه‌ای جهت بهبود سلامت عمومی جامعه باشد (ولتون^۱، ۲۰۰۲). علاوه بر دستاوردهای بهداشتی و سلامتی ورزش همگانی، می‌توان به سایر دستاوردهای آن از جمله دستاوردهای اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و دستاوردهای مربوط به ارزش‌های اخلاقی اشاره کرد. در این راستا، گزارش کمیسیون ورزش استرالیا در ۱۹۹۸ نشان داد که اگر تعداد شرکت‌کنندگان در ورزش‌های ملایم از جمله ورزش‌های همگانی ۱۰ درصد افزایش یابد، سالیانه ۶۰۰ میلیون دلار در بودجه این کشور صرفه‌جویی می‌شود. تنها هزینه‌ی مستقیم مراقبت بهداشتی چهار بیماری ناشی از کم تحرکی شامل بیماری‌های قلبی - عروقی، سکته، دیابت و سرطان روده ۳۰۶ میلیون دلار برآورد می‌شود (گزارش سالیانه استرالیا، ۱۹۹۹). تحقیقات نشان می‌دهد که یک دلار سرمایه‌گذاری در ورزش باعث صرفه‌جویی در هزینه‌های پزشکی به میزان ۳/۲ دلار خواهد شد. همچنین، از مزایای حضور در فعالیت‌های

1. Whelton

ورزشی همگانی، بازده کاری افراد است که باعث می‌شود میزان غیبت افراد در محل کار کاهش یابد (کنود^۱، ۲۰۰۲). به همین دلیل است که امروزه مقامات و سازمان‌های دولتی بسیاری از کشورها تلاش فراوانی برای بسط و گسترش فعالیت و ورزش همگانی در سطوح و اقشار مختلف جامعه‌ی خودشان می‌کنند. بر اساس گزارشات موجود، در فرانسه ۱۵ میلیون نفر در فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته شرکت می‌کنند که تعداد افراد شش تا ۱۴ ساله‌ی آنها حدود ۶/۵ میلیون نفرند (کولینز^۲ ۲۰۰۲؛ هولزهر^۳ ۲۰۰۲؛ نیلسن^۴ ۲۰۰۲). توجه دولت و مردم آلمان به ورزش‌های همگانی نیز باعث شده است تا تعداد افرادی که در سال ۱۹۵۲ به ورزش می‌پرداختند از ۳.۲۰۴.۰۰۵ نفر یعنی ۶/۷ درصد کل جمعیت این کشور به ۲۶.۸۱۵.۷۱۷ نفر در سال ۲۰۰۰ یعنی ۲۸/۵ درصد برسد (پالم^۵ ۱۹۹۱، ۲۰۰۲؛ رولان^۶ ۲۰۰۲؛ ناول^۷ ۲۰۰۲). متأسفانه، بر اساس اطلاعات اعلام شده از سوی فدراسیون ورزش‌های همگانی کشور ما ایران، بالغ بر ۶/۵ میلیون نفر از جمعیت کشور در ورزش‌های همگانی شرکت می‌کنند که تقریباً معادل ده درصد جمعیت کل کشور است. بر اساس این اطلاعات ۶۵ درصد این جمعیت، تحت پوشش سازمان تربیت بدنی هستند و از اماکن و تأسیسات ورزش متعلق به این سازمان استفاده می‌کنند. در این راستا میرغفوری و همکاران (۱۳۸۸) در تحقیقی به شناسایی و رتبه‌بندی موانع مؤثر بر مشارکت زنان در فعالیت‌های ورزشی پرداختند و بیان کردند که موانع اقتصادی-امکاناتی و اجتماعی از مهم‌ترین موانع مشارکت بانوان در فعالیت‌های ورزشی هستند. به طوری که با سرمایه‌گذاری در توسعه‌ی اماکن ورزشی زنان و ایجاد سالن‌های ورزشی مختص آنها، می‌توان شاهد حضور پررنگ‌تر بانوان در عرصه‌ی فعالیت‌های ورزشی بود. حسن زاده و همکاران (۱۳۸۸) در تحقیقی میزان چگونگی پرداختن به ورزش و

-
1. Knud
 2. Collins
 3. Holzweher
 4. Nielsen
 5. Palm
 6. Rolan
 7. Naul

فعالیت‌های جسمانی - حرکتی اقشار مختلف اجتماعی شهر مشهد توصیف کرده و عنوان کردند عمده ترین ورزش انتخاب شده پیاده‌روی و کمترین آن ورزش‌های توپی و رزمی بوده است. در ۳۲/۳ درصد از موارد ورزش‌ها به صورت روزانه و ۲۰/۸ درصد در فواصل بیش از یک هفته صورت گرفته است و فقط ۷/۳ درصد از مردم به صورت حرفه‌ای به انجام ورزش پرداخته اند. اکثریت افراد ترجیح می‌دادند به صورت انفرادی و دور از فضاهای عمومی ورزش کنند و اصلی‌ترین موانع برای پرداختن به ورزش منظم، محدودیت زمانی و نداشتن انگیزه عنوان شده است.

دارابی و همکاران (۱۳۸۸) در پژوهشی به بررسی عوامل فرهنگی مؤثر بر گرایش به فعالیت‌های ورزشی در زنان ۲۵ تا ۴۰ سال شهر تهران پرداختند و نتایج نشان داد که اهمیت دادن زنان به سلامت جسمانی و روانی خود و همچنین توجه به داشتن تناسب اندام، مهم‌ترین علل گرایش آنان به ورزش به شمار می‌رود. از طرفی مهم‌ترین عوامل عدم گرایش آنها به ورزش، محدودیت‌های فرهنگی و اجتماعی جهت شرکت در فعالیت‌های ورزشی، کم‌توجهی زنان به سلامت جسم و روح خود، تأثیر باورها و اعتقادات مذهبی و سنت‌های حاکم بر جامعه، عدم آگاهی زنان از نتایج و فواید ورزش و اطلاع‌رسانی ناکافی رسانه‌های گروهی می‌باشد. از مهم‌ترین راه‌های عملی تشویق زنان به انجام ورزش می‌توان مواردی همچون باور و مؤثر بودن ورزش در رشد توانایی آنها، وجود امکانات ورزشی، وجود امکانات مالی گسترش فرهنگ ورزش بین خانواده‌ها نام برد.

همچنین ممتاز بخش و فکور (۱۳۸۶) در تحقیقی به بررسی راهکارهای ارتقاء و توسعه‌ی ورزش همگانی بانوان دانشگاه علوم انتظامی پرداختند. در یافته‌ها نگرش کلی افراد مبنی بر اثربخشی متوسط راهکارهای مدیریتی، فرهنگی، آموزشی، پژوهشی، اقتصادی و اجتماعی بر ارتقای ورزش همگانی در آنان بود. در نتیجه‌گیری نهایی به ترتیب پنج راهکار «تأمین فضای مناسب، تأمین حداقل امکانات، تشویق

افراد فعال، تأمین رفاه اقتصادی، اختصاص زمان آزاد و کافی در ارتقای ورزش همگانی بانوان دانشگاه» اولویت داشته‌اند

مظفری و همکاران (۱۳۸۴) به بررسی وضعیت ورزش همگانی ایران و مقایسه‌ی آن با چند کشور منتخب جهان پرداختند و نشان دادند که درصد افرادی که در ایران تحت پوشش هیئت‌های ورزش همگانی آقایان و بانوان ورزش می‌کنند ۵/۹۲ درصد جمعیت است که در مقایسه با ۲۳ کشور جهان از همه کمتر بود. درصد شرکت کنندگان در ورزش همگانی ایران از قاره‌ی آفریقا بیشتر و از سایر قاره‌ها کمتر بود. میانگین سرانه‌ی پرداختی از طرف فدراسیون ورزش‌های همگانی در سال ۱۳۸۲ برای آقایان ۴۸۴۶۲ ریال و برای بانوان ۱۲۶۹۰ ریال در سال است و ۹۹ درصد هیئت‌های ورزش همگانی (آقایان و بانوان) هیچ گونه پژوهشی در زمینه‌ی ورزش‌های همگانی انجام نداده، ۸۸ درصد هیئت‌های ورزش همگانی نیز جهت افزایش آگاهی مردم هیچ‌گونه سخنرانی نداشته‌اند.

هادووک و همکارانش^۱ (۲۰۰۷) نیز در گزارش خود اشاره داشتند که سیگار کشیدن و اضافه وزن می‌تواند به عملکرد و آمادگی جسمانی نیروهای نظامی لطمه وارد کند و سازمان‌های نظامی همواره باید میزان آمادگی جسمانی و وزن کارکنان خود را کنترل کنند. لیانا^۲ در سال ۲۰۰۷ نیز میزان فعالیت و آمادگی جسمانی کارکنان نیروهای نظامی لیتوانی را مورد بررسی قرار داد. بر این اساس وی به ارزیابی ۴۲ نفر از دانشجویان دانشکده افسری لیتوانی (دامنه سنی ۱۸ تا ۲۶ سال) و ۷۷ نفر از کارکنان سرویس امنیت ملی لیتوانی (دامنه سنی ۱۸ تا ۴۵ سال) اقدام نمود. میزان فعالیت جسمانی آزمودنی‌ها با استفاده از پرسشنامه‌ای که حاوی سؤالاتی در مورد موقعیت سازمانی مرتبط با فعالیت ورزشی، نگرش نسبت به فعالیت ورزشی، ارزیابی شخص در مورد میزان آمادگی جسمانی فرد، بهبود و تغییر برنامه‌های ورزشی و محتوی فعالیت‌های ورزشی بود، ارزیابی شد. همچنین سطح آمادگی جسمانی آزمودنی‌ها نیز با استفاده از

1. Haddock and et al
2. Liana

نتایج آزمون های استاندارد آمادگی جسمانی ویژه نظامیان تعیین شد. بر اساس نتایج حاصل حدود ۶۶ درصد از دانشجویان دانشکده افسری فعالیت جسمانی منظمی داشتند در حالی که تنها ۱۷ درصد از کارکنان سرویس امنیت ملی به فعالیت منظم جسمانی می پرداختند. در رابطه با سطح آمادگی جسمانی نیز یافته ها نشانگر این بود که ۴۷/۶ درصد از دانشجویان دانشکده افسری دارای آمادگی جسمانی مطلوب بودند اما این در بین کارکنان سرویس امنیت ملی به ۷/۸ درصد می رسید. طبق این یافته ها، لیانا عنوان داشت که فعالیت های ورزشی منظم باید در مراکز نظامی اجباری و الزامی شوند و برنامه فعالیت ها نیز نیاز مبرم به تغییر و بازنگری دارند.

مطالب ذکر شده همه حاکی از اهمیت ورزش همگانی در توسعه و ارتقاء سلامتی و شادابی و همچنین بهره وری اقشار مختلف جامعه دارد. بنابراین، با توجه به اهمیت فوق العاده ورزش و فعالیت بدنی برای حفظ و افزایش سطح آمادگی جسمانی و تندرستی در بین کارکنان شرکت خودرو سازی سایپا، توسعه و گسترش ورزش همگانی در بین این نیروها یکی از ابزارهای مهم برای افزایش رویکرد این نیروها به ورزش و فعالیت بدنی بوده و باید مورد توجه مسئولین و متولیان ورزش این قشر بزرگ و مهم قرار گیرد. گردآوری داده های مورد نیاز در این زمینه، اولین گام در راه تصمیم گیری های بعدی است. از اینرو پژوهش حاضر درصدد است به این سؤال پاسخ دهد موانع توسعه ورزش همگانی در شرکت خودروسازی سایپا کدام است؟

۱-۳ اهمیت و ضرورت تحقیق

امروزه اهمیت ورزش و فعالیت بدنی بر هیچکس پوشیده نیست. بدون تردید ورزش در دنیای معاصر به یک پدیده جهانی تبدیل شده است. در حقیقت امروز انگیزه ی مردم دنیا از شرکت در فعالیت ورزشی رسیدن به درجات بالا و دست یابی به شعار المپیک (سریع تر، بالاتر و قوی تر) نیست، بلکه کسب

سلامتی، تندرستی، نشاط روابط اجتماعی و دوری جستن از بیماری ها، علل مهم شرکت در ورزش شده است. همچنین مسابقه و برد و باخت، کمترین نقش را در تمایل آنان به ورزش ایفا می کند (مظفری ۱۳۸۲؛ کولینز ۲۰۰۲؛ یام^۱ ۲۰۰۲). تحقیقات انجام شده در مورد اثر فعالیت های ورزشی بر سلامتی جسمی و روانی، طول عمر، شادابی، گسترش روابط اجتماعی، غنی سازی اوقات فراغت باعث شده تا مشارکت مردم در ورزش ها و به ویژه شرکت آن ها در انواع ورزش های همگانی در جهان افزایش یابد و به همین دلیل است که امروز اغلب کشورهای پیشرفته ی جهان در برنامه ریزی ها و سازماندهی ورزش همگانی کشور خود با دیگر کشورها رقابت می کنند و مرتباً در حال ارایه ی برنامه های خلاق برای رشد این ورزش هستند. بدیهی است هر کشوری از این موج فزاینده عقب بیافتد، به هیچ وجه نمی تواند خلاء ایجاد شده را پر نماید و نهایتاً تفاوت ها در بهره وری از تأثیرات ورزش و فعالیت های حرکتی روشن و واضح خواهند بود (انجمن تحقیقات ورزش بانوان ۱۳۷۶؛ دباغ ۱۳۶۸؛ سند تفصیلی ۱۳۸۲؛ مظفری ۱۳۸۲؛ نیک نژاد ۱۳۷۵؛ سندرسون^۲ ۲۰۰۰؛ کولینز ۲۰۰۲؛ پیرا^۳ ۲۰۰۲). بر اساس آمارهای موجود، شرکت کنندگان در ورزش های همگانی کشور ژاپن از ۱۴ درصد جمعیت در سال ۱۹۵۷ به ۶۸ درصد در سال ۱۹۷۹ افزایش یافت (کورنو^۴ ۲۰۰۲). در سال ۲۰۰۲ تعداد کارکنان و مربیان استخدام شده برای رشد و گسترش ورزش های همگانی در روسیه ۷۵۰۰۰ نفر بوده است. تعداد رشته های ورزش همگانی مورد علاقه ی مردم این کشور در سال ۲۰۰۳ به ۱۶۶ رشته افزایش یافت و تعداد شرکت کنندگان در برنامه های ورزش همگانی به ۱۴.۱۱۹.۹۰۰ نفر رسید. در اروپا حدود ۴۰۰ میلیون نفر زن و مرد که به ترتیب ۲۵ درصد و ۷۵ درصد کل جمعیت این قاره را شامل می شوند، به فعالیت های ورزشی مستمر می پردازند (هینریچ^۵ ۲۰۰۸؛ ناول ۲۰۰۲؛ یام ۲۰۰۲). تحقیقات انجام شده در قاره ی اروپا نشان می دهد که

-
1. Yam
 2. Sanderson
 3. Pereira
 4. Korenev
 5. Heinrich

رویکرد اصلی در این کشورها ورزش همگانی است. از این رو در جهت رشد و گسترش آن تلاش مضاعفی مبذول می‌دارند (نیلسن ۲۰۰۲؛ پالم ۲۰۰۲؛ پیرا ۲۰۰۲). در کنار همه این موارد، زمانی که نگاه ورزش به سوی کارکنان تولیدی یک کشور معطوف می‌شود، اهمیت موضوع صدچندان می‌گردد. آنچه مسلم است کارآیی و بهره‌وری منابع انسانی در این سازمان‌ها در گرو برخورداری از سلامت روانی و جسمانی میسر خواهد بود. شکی نیست که حفظ و افزایش میزان آمادگی جسمانی و سلامتی مطلوب در این نیروها در هر زمان اهمیت فراوانی دارد تا این نیروها بتوانند وظایف مهم خود را به نحو احسن انجام دهند. چنین نیروی انسانی به عنوان منبعی مولد برای زندگی فردی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی به شمار رفته و همواره در خدمت جامعه خود در راستای توسعه پایدار و همه‌جانبه بوده و خواهد بود. بنابراین مسئولین شرکت خودرو سازی سایپا باید به صورت جدی درصدد توسعه‌ی ورزش و فعالیت بدنی در بین این نیروها باشند و تأکید فراوانی بر گسترش ورزش همگانی در این شرکت و کارکنان آن داشته باشند. با این حال علاوه بر اینکه آمار دقیق و درستی در رابطه با میزان مشارکت این نیروها در فعالیت‌های ورزشی به ویژه ورزش‌های همگانی وجود ندارد، بلکه عوامل مؤثر در توسعه‌ی ورزش همگانی و روش‌های گسترش آن در بین این نیروها نیز کمتر مورد مطالعه و پژوهش قرار گرفته‌اند. لذا با توجه به اهمیت و ضرورت وافر این امر، پژوهش حاضر بر آن است که موانع توسعه ورزش همگانی را در بین کارکنان شرکت خودرو سازی سایپا بررسی و از نتایج حاصل در بهبود و توسعه ورزش همگانی در این شرکت استفاده نماید.